

图书在版编目(CIP)数据

藏医秘诀/青海省藏医药研究所,《藏医药经典文献集成》编委会编. -北京:民族出版社,2005.6

(藏医药经典文献集成)

ISBN 7-105-07096-X

I. 藏… II. ①青…②藏… III. 藏医—藏语
IV. R291.4-53

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2005)第 074227 号

ZANGYI MIJUE

藏 医 秘 诀

编 者	青海省藏医药研究所 藏医药经典文献集成编委会
出版发行	民族出版社
地 址	北京市和平里北街 14 号
邮 编	100013
网 址	www.e56.com.cn
印 刷	北京艺辉印刷有限公司
装 订	天华印刷装订有限公司
经 销	全国各地新华书店
开 本	850mm×1168mm 1/32
印 张	18.75
印 数	0001-2000 册
版 次	2006 年 1 月第 1 版
印 次	2006 年 1 月北京第 1 次印刷
定 价	28.00 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(藏文发行科电话:010-64227665 58130509)

《藏医药经典文献集成丛书》编辑整理委员会名单

主编：措如·次郎 旦科 尼玛 土布旦

副主编：措如·次郎

编委：措如·次郎 旦科 尼玛 土布旦 才让加 星全章

编委：措如·次郎 旦科 尼玛 土布旦 才让加 星全章

才让加 星全章 才让加 完德才让 恰多·李先加

才让加 星全章 才让加 完德才让 恰多·李先加

才让加 星全章 才让加 完德才让 恰多·李先加

才让加 星全章 才让加 完德才让 恰多·李先加

才让加 星全章 才让加 完德才让 恰多·李先加

编委：措如·次郎 旦科 尼玛 土布旦 才让加 星全章

才让加 星全章 才让加 完德才让 恰多·李先加

《藏医药经典文献集成丛书》编辑整理委员会名单

顾 问：措如·次郎 旦科 尼玛 土布旦

主任委员：艾措千

副主任委员：多杰 旦正加 星全章 才让加

委 员：艾措千 多杰 旦正加 星全章 才让加 完德才让

恰多·李先加 昂青才旦 李先加 达多 端智

尕玛措尼 端智才让 三智加 尕藏多杰 华旦尖措

昂智索南 格桑扎西 多杰拉旦 卡着杰 扎巴

本书整理者：星全章 拉青才让 仁青措 夏吾杨本 拉毛才让

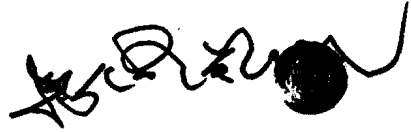
多杰拉旦

དང་པོའི་སྐྱོ་མོང་གཤེ་ཞིང་གཞན་ལ་རྩོམ་ན་ལ་རྒྱའི་སྐྱོ་བས་པ་རྒྱས་པ་འདིས་
འོད་ལྷི་གསོ་བ་རིག་པའི་མོ་རྒྱས་རིང་ལ་གཞུང་མན་དག་གི་ནང་དོན་ལྷན་ལྷན་
ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སྐོད་གསལ་པོ་བྱས་འདུག

འོན་ཀྱང་མིག་སྲུང་སྤྱི་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་མའི་དབང་གིས་རང་འདི་གསོ་
རིག་ཐང་གི་གཞུང་མན་དག་གི་གདམས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཉམས་ཉམས་ལྷན་ལྷན་དང་
འཇུག་ལྷན་ཡིན་པའང་ཀྱན་གྱིས་མཆོད་གསལ་ལགས་པས། ད་ལྟའི་དུས་
འདིར་བདག་ཅག་ཚེ་རིག་འཇོན་པ་རྒྱལ་ལྷན་གྱི་མཚོ་དཔོན་འོད་ཀྱི་དང་ལྷན་ལྷན་གྱི་
བྲག་པོའི་ཁེ་སན་ནམ་ཚུགས་རིས་ཅན་གྱི་ལྷ་པོ་སོགས་རིང་དུ་དོར་ནས་མི་
རིགས་ལྷི་རིག་གནས་ཡིད་བཞིན་དོར་དུ་ལྷ་ཀྱང་འདི་ལ་སྤྱི་དཔོན་ནས་གཙུག་དང་
གཅེས་སྤྱོད། དེ་བཞིན་རིས་སུ་མེད་པའི་འཇུག་སྤྱི་གི་མིའི་རིགས་ཡོངས་ལ་
སན་དུ་མེ་བའི་ཀྱན་སྤོང་རྒྱལ་དག་གི་སྐྱོན་ལས། རི་རྒྱལ་རྒྱུན་པོའི་གཏོས་དང་
མཉམ་པའི་འོད་ལྷན་གསོ་རིག་གི་གཞུང་མན་དག་རྒྱལ་ལ་འོལ་ཚོད་དང་
རང་བཙོ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་སྲུང་ལས་ལྷན་པའི་རང་སྤོག་འདོན་ལྷན་སྤྱོད་དང་
འཚོལ་ལྷན་ལེགས་སྤྱི་གྱི་དུ་བཅས་ལོ་ལོ་ནུ་གསལ་གནད་ཆེ་བའི་བསྐྱེད་བཞིག་
མེད།

དེའི་སྤྱིར་མཚོ་རྒྱལ་ཞིང་ཆེན་འོད་ལྷི་གསོ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་མིང་
དོན་མཚུངས་པའི་སྐྱོན་སྤོད་ལྷི་སྐྱོན་ཚིས་རིག་པ་རྒྱུད་འཇོན་ཡག་པོ་ཞིག་དང་
གསལ་བཙོད་ཚོང་སྤེལ་གྱི་སྲིད་གཞི་བཟན་པོ་ཞིག་འཇུགས་ལྷན་པའི་ཆེད་དུ།
ད་ལྟའི་དུས་རབས་དང་སྤྱི་དུས་བཟང་པོའི་སྐོ་སྐབས་དམ་འཇོན་རང་མི་
དོར་མོར་གསུམ་གྱི་རྒྱབས་ལུགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཞིང་མིག་རྒྱུད་རིང་བའི་
རྒྱས་གཞི་དང་བཅས་ཉེ་རང་འདི་སྐྱོན་ཚིས་སྐོར་གྱི་མཚོ་གལ་ཆེ་བའི་གནད་དུ་
དང་བཟུན་བཅོས་ལག་ཏུ་མེད་ཉོ་ཚོགས་སྤྱོད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱིགས་ཉེ་པར་དུ་
བཟུན་པའི་དཔེ་བའ་འདིས། ད་ལྟ་ཅམ་མ་བཟང་འཇུང་འཇུར་འོད་ལྷི་སྐྱོན་ཚིས་
བཟུན་པ་ཉིད་ཡར་རྒྱས་ཚོང་འཕེལ་དུ་འཕྲོ་བར་བསམ་ལུང་ལས་འདས་པའི་

ལུས་པ་ཐོན་ཐུབ་ཅིང་ལུས་ཅན་ཀྱི་སྐྱོན་འཚོའི་དཔལ་ཏུ་འཇུར་བར་གདོན་
མི་བྱ་བས་ན། འོ་སྐྱོལ་ཐུན་མོང་གིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ལྷ་འོས་པའི་ལས་དོན་གལ་
ཚེན་ཞིག་ཤིང་ཅེས་ཏེ་ཅང་དག་འཚོར་དང་བཅས་མཚམས་སྦྱར་བའི་ཚིག་ཏུ།

འོ་ཏུ་ཚེ་རྣམ་གྲིས།

ལྷོ་མོ་ ༡༠༠༩ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་ལ།

དག་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

འོད་ཟེལ་མོ་གྲང་བ་ཞེས་ཀྱང་ཡུགས་པ་འཇམ་གྱིང་གི་ཡང་རྟེན་ཏུ་གནས་པའི་མི་རིགས་ཉིད་ལ་གནམ་གྱིས་ས་བཀའ་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཏུ་བྱ་བ་དབང་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལས། དམ་པའི་ཚོས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་བཅུ་ལྷག་རིག་པའི་གནས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་རྒྱུག་པའི་མེས་རིག་བར་མཛོད་ནི་རྒྱུད་པའི་མཐར་ཡང་ལུང་བ་མེད་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ལ་ལྷན་ཡུང་བསྟོན་ཏུ་མེད་ཤོ། དེ་ལས་གནས་བཅུའི་ཡ་ལུལ་གཞན་རྗེས་འཁོབ་གྱི་ཐབས་མཚོག་དམ་པར་རྒྱར་པའི་འོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ནི། རྗེ་གཤམ་ཚོག་ཆེན་པོས། མི་ན་བར་གནས་པར་འདོད་པ་དང་ན་བ་གསོ་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གིས་གསོ་བ་རིག་པའི་མན་རག་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རིམ་སུ་མ་ཆད་པའི་འཕྲོ་བམིའི་རིགས་ལ་སན་པ་འབའ་ཞིག་རྒྱབ་པའི་རིག་པ་ཞིག་ཏེ། དེར་མོ་རྒྱས་ཀྱི་ཏུས་ཡུན་ཉ་ཅང་རིང་ཞིང་གཞུང་ཡུགས་ཀྱི་མ་ལག་ཆ་ཚང་ཡིན་པ་མ་བད། ལྷན་དབྱེད་ཀྱི་རིགས་ལམ་ལུང་ཏུ་འཕགས་ཤིང་མན་རག་ཉམས་ཚུངས་སུ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་ཚོགས་ཤིང་འཕྲོལ་པ་ཞིག་མཆིས་སྟབས། དེར་སྐབས་རྒྱལ་ཁབ་མི་ན་ཏུ་ཚན་རིག་པ་མཁས་ཅན་དག་གིས་ཚོགས་ཡོངས་ནས་སློབ་སྦྱོང་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་ཚོམ་སྟབས་མཚོགས་ལེན་ལྟེད་བཞིན་པ་དང་། རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཡུང་ཉང་གི་མི་རིགས་རྒྱུ་རྐྱེན་ཏུས་དོན་འཁྲུལ་དང་ལུང་རྒྱུད་གསར་སྐྱེས་ལྟེད་པའི་འཕྲོས་དང་བརྒྱན་ནས་འོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལས་དོན་ཉིད་རྣམས་ལྷན་ནས་ཉམས་པ་སོར་རྒྱུད་དང་མ་ཉམས་ཤོང་སྐྱེལ་གནང་སྟེ་ཉམས་དགའི་ཡུལ་ཁམས་མེག་ཏུ་བསྐྱལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་མི་ན་གི་འགལ་ཕྱིན་ཏུ་མའི་དབང་གིས་རང་

འདི་ཚེ་མ་ལྷོག་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། དཔེ་རྒྱན་ཐང་དཔེ་དེབ་རེ་རེ་བཞིན་མཛད་
 པའི་ལོ་རྒྱུད་ཀྱི་རྩ་ལྷོད་དང་ནང་དོན་ལ་མ་བཟོས་པར་ལག་ལེན་དུ་འཁྲུལ་གང་
 རུབ་བྱས་ཏེ་དཔེ་རྒྱུ་ལག་བྱ་སོན་ལོ་ཚུགས་དག་ལྷོག་དང་དཔེ་རྒྱན་འབྲེལ་སྲེལ་
 བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ལ་《མན་རག་བཀའ་རྒྱ་མ་》ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་《སོང་གི་གསེབ་ཤིག་
 པའི་གནའ་དཔེ་རྒྱུགས་བཞེགས་དཔེ་ཚོགས་》ནང་གསལ་གྱི་དེབ་སོ་གཉིས་པ་
 ཡིན་ལ། འདིའི་ནང་ནང་སྲིགས་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་བཞིའི་བཅོས་ཐབས་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་
 གདམས་ཡོད་ལ། རྒྱང་པར་དུ་རྒྱགས་བཅོས་དང་གཟུང་བཅོས། རྒྱལ་བཅོན་
 བཏུང་གཟུང་མཚོ། གཤིན་རྗེ་རྒྱ་བཏུང་སྲིན་པོ་སོགས་ཀྱི་མདོའི་གཏོང་ལྷགས།
 བྱིས་པ་རྒྱ་གདོན་གྱིས་གཅོས་པ་ལ་ལྷོད་ཤིང་དང་རྗེས་རྒྱུད་ལྷ་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
 མོ་རྣམས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམས་གདོན་དོས་འཛིན་རྒྱལ་དང་རྒྱན་དཔུང་འཁོར་ལོ།
 རྒྱ་སྲིགས་ལྷན་འཆར་རྒྱལ། ལྷ་གནས་བརྗེ་རྒྱལ། མོ་ཚེགས་སུ་མེ་བཅོལ་སྲང་
 རྒྱལ། རྒྱན་རྒྱུར་ལ་བཏུང་ཚེ་འོད་རྣམས་ཀྱི་བཅུད་ལེན་དང་། མར་ཁུའི་
 ལག་ལེན་བཅུད་བརྒྱུས་རྒྱ་མཚོ་སོགས་མན་རག་ལག་ལེན་རྒྱུང་བྱང་དང་། ཚིག་
 རྒྱུད་ཀྱི་གདམས་པ་ཟབ་མོ་མང་པོས་བརྒྱན་ཡོད།

དེ་ཡང་དཔེ་ཚོགས་འདི་ཉིད་དག་ལྷོག་དང་ཚོམ་ལྷོག་གེད་པའི་ལོ་རྒྱུན་
 འདི་ལྟ་ཡིན་ཏེ། ༡. ཡི་གེ་ལོ་རྒྱུ་བ་དང་དོགས་གཞི་ཅན་རྣམས་ལ་མིང་ཚིག་གང་
 དེའི་རྗེས་སུ་ཉགས་[] འདིའི་ནང་དག་བཅོས་བྱས་ཡོད། ༢. གཞུང་ཚིག་ཆད་
 པར་འདོད་པ་རྣམས་ཉགས་() འདིའི་ནང་དུ་ཁ་རྒྱུང་བྱས་ཡོད། ༣. ཚོམ་པ་
 པའི་མཚན་རྣམས་གཞུང་དངོས་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ལས་རྒྱང་ཅོམ་བྱས་ནས་
 བཞོད་ཡོད། ༤. མ་ཡིག་མི་གསལ་བའམ་གཞུང་ཚིག་ཆད་པ་རྣམས་ལ་ཁ་རྒྱུང་
 གེད་མ་ལུས་པ་ཉགས་..... འདིས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད་ལ་ལྷག་ཉགས་(<
 འདིའི་ནང་དུ་མ་ཡིག་གི་སོག་གངས་སམ་ཐིག་ཤིང་ཅི་ཅོམ་ཞིག་ཆད་ཡོད་པ་
 གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། ༥. རྒྱ་ཚང་དང་རྒྱལ་ཚང་སོགས་ལྷ་ལྷོད་སྲིགས་རྣམས་

དག་ཤིག་ཕྱགས་པའི་བ་རྒྱན་ལྟར་ཉེ། སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་མེད་སྒྲིག་སྒྲིག་པ་དང་
 བཞེད་ལ་སྤོང་བ་ལྟར་མི་འདྲེས་པ་ལྟར། སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་མེད་སྒྲིག་སྒྲིག་པ་
 བའམ་མེད་སྒྲིག་སྒྲིག་པའི་སྐབས་ལྟར་སྤོང་བ་ལྟར་མི་འདྲེས་པ་ལྟར་མེད་སྒྲིག་སྒྲིག་པ་
 བའམ་མེད་སྒྲིག་སྒྲིག་པའི་སྐབས་ལྟར་སྤོང་བ་ལྟར་མི་འདྲེས་པ་ལྟར་མེད་སྒྲིག་སྒྲིག་པ་
 དམིགས་པ་ལྟར་སྤོང་བ་ལྟར་མི་འདྲེས་པ་ལྟར་མེད་སྒྲིག་སྒྲིག་པ་ལྟར།

འདིར་རྒྱ་མཚོ་དག་ལྟེན་མི་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་དེ་ལྟར་དམ་ཞིང་དེ་ལྟར་དག་
 ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་
 ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་
 ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་

རྒྱ་མཚོ་ཞེས་མེད་སྒྲིག་སྒྲིག་པ་ལྟར་སྤོང་བ་ལྟར་མི་འདྲེས་པ་ལྟར་མེད་སྒྲིག་སྒྲིག་པ་
 ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་
 ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ལྟེན་

དཀར་ཆག

ཚུམ་པ་ལོ་རྒྱུན་ལྟོན་པ་བསྟུན།	1
དང་པོ། རྒྱུ་ནད་བཙོས་པ།	1
གཞིས་པ། མཁྲིས་ནད་བཙོས་པ།	6
གསུམ་པ། བད་ཀན་བཙོས་པ།	10
བཞི་པ། བད་ཀན་སྐྱུག་པོ་བཙོས་པ།	16
ལེ་པ། ཚོང་ནད་བཙོས་པ།	21
ལྷན་པ། དུམ་རྒྱ་བཙོས་པ།	26
བདུན་པ། མ་བ་བཙོས་པ།	37
བརྒྱད་པ། མཚོ་ནད་བཙོས་པ།	49
དུམ་པ། འདུམ་མིམས་བཙོས་པ།	57
བཅུ་པ། མིག་ནད་བཙོས་པ།	71
བཅུ་གཅིག་པ། ཅ་ནད་བཙོས་པ།	85
བཅུ་གཞིས་པ། ལྷ་ནད་བཙོས་པ།	89
བཅུ་གསུམ་པ། ཁ་ནད་བཙོས་པ།	92
བཅུ་བཞི་པ། ལྷ་བ་བཙོས་པ།	97
བཙོ་ལེ་པ། ལྷོ་ནད་བཙོས་པ།	99
བཅུ་ལྷན་པ། ལྷོ་ནད་བཙོས་པ།	102
བཅུ་བདུན་པ། སོ་བཙོག་ས་ལྷོ་ནད་བཙོས་པ།	107
བཙོ་བརྒྱད་པ། མཚོ་ནད་བཙོས་པ།	111